

Aizdomīgs un mistisks lidojums cauri Eiropai

Nepietektais lidmašīnas lidojums no Lietuvas cauri vēl sešām Austrumeiropas valstīm, kas pagājušajā nedēļā pievērsa šo valstu Gaisa spēku uzmanību, varēja būt mēģinājums pārbaudīt, kā atbildīgie dienesti reaģēs uz šādu provokāciju, uzskata aviācijas eksperts Vids Kaupelis.

Lietuvas policija cenšas noskaidrot apstākļus, kādos no Lietuvas izlidojusi viegla divmotoru lidmašīna, kas bez saskaņota lidojuma plāna šķērsojusi Polijas, Slovākijas, Ungārijas, Serbijas, Rumānijas, kā arī Bulgārijas gaisa telpu un galu galā pamesta Bulgārijā, kur apkalpe devusies nezināmā virzienā.

Lidmašīnas automātiskais atbildētājs bijis izslēgts un apkalpe nav reaģējusi ne uz gaisa telpas kontroles radiosakariem, ne vizuāliem signāliem, norādījuši Rumānijas Aizsardzības ministrija. Lidaparātu pavadījuši divi Ungārijas iznīcinātāji "Gripen", divi ASV iznīcinātāji F-16 un divi Rumānijas iznīcinātāji F-16.

Kaupelis atzinis, ka sākumā viņam ziņa par šo lidojumu nav likusies nozīmīga un viņš sliecies notikūšo skaidrot vienkārši ar pilotu nekompetenci un mēģinājumu pēc iespējas lētāk nogādāt citā valstī lidmašīnu, kas, iespējams, nebija tehniskā kārtībā. Tomēr uzzinot, ka pēc nolaišanās

Bulgārijā pilots un pasažieri pazuduši, viss notikums sācis likties stipri aizdomīgs.

Nav zināms, no kurienes Lietuvā lidmašīna pacēlusies, bet izdevies noskaidrot, ka **1962. gadā būvēto lidaparātu "Piper PA-23-250 Aztec" krieviski runājošiem vīriešiem nesen pārdevis Nidas avioparka direktors un pilots Bronūs Zaronskis.**

Kaupelis uzskata, ka notikūšajam nav krimināla aspekta, jo Šengenas telpā pārvietot kravas var daudz vienkāršākā veidā. "Šis varēja būt mēģinājums mazliet paspiegot, paskatīties, kā NATO reaģē uz lidmašīnu, kas lido bez

lidojuma plāna un bez atbildētāja, un kādas procedūras seko. Izstrādāta šāda shēma, nopirkta lidmašīna, darījums veikts tā, ka pircēju atrast grūti," spriež eksperts.

Seima Nacionālās drošības un aizsardzības komitejas priekšsēdētājs Laurīns Kasčūns sacījis, ka tā nav normāla situācija, ja lidmašīna neatļauti paceļas no Lietuvas ar izslēgtiem atbildētājiem, pārlido septiņas Eiropas valstis un aeronavigācijas dienests nevar pateikt, no kurienes tā pacēlusies, turklāt šaubas rada arī kārtība, kādā iespējams pārdot lidmašīnas, kuras paredzēts obligāti reģistrēt.▶

ĪSUMĀ

Bolīvijas bijušajai prezidenta pienākumu izpildītājai Žanīnei Anjesai piektdien tika piespriests 10 gadu cietumsods. Viņa atzīta par vainīgu apvērsuma organizēšanā pret bijušo prezidentu Evo Moralesu un izcietis sodu sieviešu cietumā Lapasā. 2019. gada oktobrī, kad kreisais populists Evo Morales jau ceturto reizi tika pasludināts par uzvarētāju prezidenta vēlēšanās, Bolīviju pārņēma masu protesti, kuru dēļ Morales bēga no valsts, bet prezidenta pienākumus uzņēmās pildīt Anjesa. Tomēr 2020. gada vēlēšanās uzvarēja Moralesa vadītā "Kustība par sociālismu", kas apsūdzēja pagaidu valdību apvērsuma organizēšanā.

Ukrainā tiek izmeklētas 16 486 krimināllietas par Krievijas karavīru pastrādātiem noziegumiem, telekanāla "Ukraina 24" ēterā pavēstīja Ukrainas ģenerālprokurore Irina Venediktova. Šajās lietās ir 111 aizdomās turamie, vēl astoņas lietas nodotas izskatīšanai tiesām. Pirmais Krievijas karavīrs, kas notiesāts Ukrainā, ir Vadims Šišmarins. Tiesa atzina viņa vainu mierīgā iedzīvotāju slepkavībā un piesprieda mūža ieslodzījumu.

ASV paziņojušas, ka turpmāk Covid-19 testa veikšana netiks pieprasīta starptautiskajiem aviopasažieriem. Par testu prasības atcelšanu aktīvi bija iestājusies tūrisma industrija. Visiem pasažieriem pirms iekāpšanas lidmašīnā būs jāuzrāda nesen veikta Covid-19 testa negatīvs rezultāts vai apliecinājums par Covid-19 pārslimošanu pēdējo 90 dienu laikā. Pagājušajā mēnesī ar Covid-19 saistīto nāves gadījumu skaits ASV pārsniedza vienu miljonu, Baidenam atzīstot, ka amerikāņu ģimeņu ciešanas bijušas smagas, kā arī mudinot līdzpilsoņus saglabāt modrību.

Tiesas rūpējas par neredzamām ģimenēm

Latvijas likumdevēju atteikšanās normatīvi aizsargāt visas Latvijas ģimenes noteikti neuzlabo valsts statusu cilvēku sociālo un ekonomisko tiesību aizsardzības jomā, tomēr Latvijas tiesas jau šobrīd cenšas šo likumdevēja neizdarību labot, šādu vērtējumu par viena dzimuma pāru attiecību valstisko regulējumu aģentūrai LETA puda advokāts Lauris Liepa, kurš tiesvedībā pārstāv LGBT un viņu draugu apvienību "Mozaīka".

Liepa uzsvēra, ka izskatīšanai administratīvajās rajona tiesās pieņemti vairāk nekā 20 vien dzimuma pāru pieteikumi, kuros tie lūdz tiesu atzīt, ka to kopdzīve veido ģimenes attiecības un tām

ir jānodrošina kopdzīves partneru ģimenēm atbilstošas tiesiskās garantijas. "Citiem vārdiem, tiesas parūpēsies par likumdevējam joprojām neredzamo ģimeņu tiesisko aizsardzību, un **tā ir mūsdienīgas demokrātiskas valsts iezīme, ka neviens cilvēks nedrīkst palikt neaizsargāts,**" uzskata Liepa.

Saeimā 2. jūnijā kvoruma trūkuma dēļ neizdevās pieņemt Civiltās savienības likumprojektu. Ja likumprojektu neizdotos pieņemt atlikušajā 13. Saeimas darbības laikā, tad 14. Saeima varēs lemt, vai turpināt tā skatīšanu.

1. jūnijā pienāca termiņš ST spriedumu izpildei, kuros lemto par vien dzimuma pāru tiesisko atzīšanu.▶

Austrālija maksās kompensāciju

Austrālija izjukušā zemūdeņu pasūtījuma lietā Francijas kuģubūvētavai "Naval Group" maksās 555 miljonus eiro lielu kompensāciju, pavēstīja Austrālijas premjerministrs Antonijs Albanīzs.

Izsakoties par Austrālijas valdības pagājušā gada lēmumu atteikties no pasūtījuma, Albanīzs sacīja: "Tas, kā šis lēmums tika īstenots, radīja milzīgu spriedzi attiecībās starp Austrāliju un Franciju. Francija ir svarīgs sabiedrotais, ar kuru mums ir kopīgu cīņu vēsture divos pasaules karos, un sabiedrotais, kam ir būtiska klātbūtne Klusajā okeānā laikā, kad spriedze

Indijas un Klusā okeāna reģionā nozīmē, ka mums ir jāstrādā ar mūsu partneriem."

Austrālija 2016. gadā izraudzījās Francijas uzņēmumu "Naval Group", kuram grasījās pasūtīt jaunas zemūdenes. Tomēr **ASV, Austrālijas un Lielbritānijas līderi vēlāk paziņoja par šo valstu stratēģiskās aizsardzības alianses izveidošanu,** kas paredz piešķirt Austrālijai ASV kodolzemūdeņu būvniecības tehnoloģiju, kā arī kiberaizsardzības, pielietojamā mākslīgā intelekta un zemjūras tehnoloģiju iespējas. Tā rezultātā iecerētā 56 miljardu eiro vienošanās ar Franciju izjuka.▶

Ķīna draud

Pekina nevilcināsies sākt karu, ja Taivāna pasludinās neatkarību, Ķīnas aizsardzības ministrs brīdinājis ASV kolēģi ministru pirmajās klātienēs sarunās, pavēstīja amatpersonas.

"Ja kāds uzdrošināsies atšķelt Taivānu no Ķīnas, **Ķīnas armija pavisam noteikti nevilcināsies sākt karu, lai arī ko tas maksātu,**" Ķīnas aizsardzības ministrs Vei Fenhe sacījis ASV aizsardzības ministram Loidam Ostinam.

Pekina "satrieks lauskās jebkuru "Taivānas neatkarības" shēmu un apņēmīgi aizstāvēs apvienošanos ar tēvzemi", norādīja Ķīnas Aizsardzības ministrija.

Demokrātiskā Taivāna dzīvo pastāvīgu Ķīnas iebrukuma draudu apstākļos, kopš Ķīnas Republikas vadītāji pēc sakāves pilsoņu karā 1949. gadā patvērās šajā salā.▶

FOTOFAKTS

Britu sadraudzības valstīs un Dienvidāzijā ārkārtīgi populārajā sporta veidā krietā Indijas un Dienvidāfrikas izlases pirmoreiz mērojis spēkiem saīsināta formāta cīņā. Dienvidāfrikāņu kapteinis Temba Bavuma (attēlā) tvēra bumbuņu un palīdzēja savai komandai pārspēt spēcīgos sāncenšus.

FOTO – AFP/LETA

ŠAJĀ DIENĀ

13. jūnijā

1330. Rīgā sāka celt jauno ordeņa pili.

1900. Ķīnā sākās bokseru sacelšanās. Slepna kopiena apņēmas izbeigt ārzemnieku dominanti valsti.

1966. Dzimis ģitārists, dziedātājs un mūzikas autors Tomass Kleins.

1971. Austrāliete Džerandīne Brodrika piedzemdēja deviņiņšus.

1983. ASV kosmosa kuģis "Pioneer 10" šķērsoja Neptūna orbītu un kļuva par cilvēku radīto pirmo objektu, kas pametis Saules sistēmu.